

dalmatinski in dva isterska poslanca, pozneje pa polovica slovenskih in še ostali dalmatinski poslanci, naposled pa velik del nemških konservativcev. Konservativni klub je vedno bolj izgubljal značaj ljudskega kluba in postajal vedno bolj le nekaka zveza veleposestnikov.

Jedino poljski klub se je od velicih strank še obdržal in ta pa jedino zato, ker so njega člani največ voljeni s pomočjo vlade in zatorej morajo ostati v klubu, ki vlado podpira. V klubu se je pa že večkrat pokazalo, da ni jedinstva. Jednega bolj samostojnega poslanca Lewakowskega so izbacili iz kluba. Pri prebivalstvu so pa poljski poslanci tako ob zaupanje, da se bi razun zastopnikov veleposestva skoro noben ne povrnil v zbornico, da se bi v Galiciji pravično in brez pritiska volilo. Najbolje je izpodkopal tla sedanjim poljskim poslancem znani duhovnik Stojalowski. Mi ne dvomimo, da se večina sedanjih poljskih poslancev povrne v novo zbornico, kajti za to bodo že skrbeli grof Kazimir Badeni, gališki namestnik knez Sanguszko in vsi gališki okrajni glavarji in komisarji. Vzlic temu pa v novem državnem zboru mej Poljaki ne bode več te jedinstva kot je v sedanjem. Poleg sedanjega poljskega kluba, bode nov klub poljske ljudske stranke, če tudi ne bode mnogoštevilen, a vendar bode tukaj kot nekak protest poljskega naroda proti gospodarstvu poljske šlahte.

Glavni znak konca sedanje postavodajne dobe je propad velicih strank. Vse kaže, da se vrši prestop v nekako novo dobo avstrijskega parlamentarnega življenja. Vse nekako vre, a ne ve se še, kako se stvari razvijo. Nekak nov svež duh sili na dan in nadejamo se, da bode nova zbornica imela vse nekaj več samostojnosti in se ne bode dala voditi od vlade, kakor se je sedaj. Stare, preživele, obrabljene stranke je vlada lahko vodila, a novih, svežih, čvrstih pa ne bode tako.

Pred volitvami.

Razpisane so že volitve v vseh avstrijskih kronovinah. Na Kranjskem bodo volitve v peti kuriji dne 10., v kmetskih občinah dne 15., v mestih, trgih in trgovinskih zbornicah dne 18. marca; v veleposestvu dne 20. marca; na Koroškem voli peta kurija dne 9., kmetske občine dne 15., mesta in trgi dne 17., trgovska zbornica dne 18. in veleposestvo dne 20. marca. Na Štajerskem voli peta kurija dne 12., kmetske občine 17., mesta in trgi dne 20., trgovinski zbornici dne 22. in veleposestvo dne 23. marca. Na Goriškem, Gradiščanskem in v Istri voli peta kurija dne 10., kmetske občine dne 16., mesta in trgi dne 18. in trgovski zbornici 20. in veleposestvo dne 22. marca. V Trstu voli peta kurija dne 8., prvi volilni razred dne 13., drugi volilni razred dne 15., tretji volilni razred dne 18., trgovska in obrtniška zbornica dne 22. marca.

Ker se začno volitve volilnih mož že poprej, torej ni nobenega časa več odlašati. Zato je pa po vseh kronovinah volilno gibanje že jako živahno.

Naša dolžnost je pred vsem opozoriti volilce nove kurije, da se takoj oglase pri županstvih in prepričajo, če so upisani v imenik volilcev. Bati se je, da bode imenik volilcev marsikje namenoma ali nenamenoma jako malomarno sestavljen. Sestava volilnega imenika za peto kurijo je jako težavna stvar, ker za to nimamo še nobene podlage. Kdor pozna naše narodne nasprotnike na Štajerskem, Koroškem in Primorskem, dobro ve, da bodo v občinah, kjer imajo moč v rokah; izpustili mnogo slovenskih volilcev. Če bi se tudi njih delo kedaj pozneje grajalo, se bodo lahko izgovarjali, da je stvar tako težavna, da je brez napak ni mogoče napraviti, poleg tega so pa dotičniki sami krivi, ki se niso oglasili za volilno pravico.

Na Kranjskem se obetajo mirne volitve, a vendar je pa tudi mogoče, da pride naposled do borbe, kajti gotovega še ni nič dogovorjenega. Zato opozarjamo pristaše narodne stranke po deželi, naj bodo previdni, da ne pride sovražnik po noči in ne zaseje ljuliko mej pšenico.

V drugih slovenskih kronovinah bomo pa imeli hude boje. Letos mislijo na Koroškem poskusiti svojo srečo tudi Slovenci v kmetskih občinah in imajo upanje, da zmagajo v enem volilnem okraju. Če se udeležijo volitve v peti kuriji, ne vemo. Zmagati nimajo upanja. Po naših mislih bi pa vendar kazalo, da Slovenci po vseh slovenskih pokrajinah postavimo svoje kandidate v peti kuriji in pridno delujemo zanje. Tu ne gre le za to, da zmagamo, temveč je dosti pridobljenega, ako slovenski kandidat dobi tudi le znatno manjšino. S tem se na jedni strani politično izobražuje narod, na drugi strani se pa lahko baš na število dobljenih glasov sklicujemo, v dokaz, da kod bivajo Slovenci.

Posnemati moramo pri tem socijalne demokrate, ki so postavili svoje kandidate v 60 okrajih v peti kuriji, da si sami upajo zmagati le v kacic desetih okrajih. Po Slovenskem je socijalna stranka postavila nastopne kandidate: za Kranjsko krojaškega mojstra Franca Železnikarja, za Koroško čevljarja Viljema Eicha, za celjski volilni okraj pete kurije železniškega delavca Filipa Ropasa, za Istro črkostavca Antona Gerina, za Goriško železniškega nadsprevodnika Franca Marna in za Trst tiskarja Karla Učekarja.

Mi nimamo takega strahu pred socijalisti, kakor nekaterniki, a reči pa moramo, da postajajo stranka, s katero bodo morale druge stranke resno upoštevati. Že sedaj morajo druge stranke delovati proti širjenju socijalizma. To socijalno gibanje pa ima pač to dobro stran, da je vzbudilo druge stranke malo iz spanja in prebivalstvo pripravilo, da začenja nekoliko politično misliti.

Posebno hud boj obeta biti letos v Trstu. Volitve se udeleži tudi progresovska stranka, ki je dosedaj vedno bila proti temu, da bi Trst sploh volil za avstrijski državni zbor, ker bi po mnenju te stranke moral voliti za italijansko zbornico. Vse sile pa Italijani napenjajo, da izrinejo g. Nabergoja iz državnega zbora. Italijanski listi so izumili jako zvito taktiko. Dosedaj so se navadno nor-

čevali iz njega, a sedaj ga pa slikajo kot spretnega politika, ki sicer slabo govori, a zna po drugem potu vse mogoče doseči za Slovence in škodovati Italijanom. Na ta način bi radi pripravili tudi zmernejše Italijane, da volijo proti njemu. V peti kuriji menda postavijo Slovenci za kandidata Franca Jakića, urednika časopisa „Pensiero Slavo“.

Na Štajerskem bode glavni boj v mestih. Slovenci bodo poskusili Nemcem odtrgati celjsko mestno skupino. V tej skupini gre le za malo glasov. Ko bi zmagali Slovenci, bi to ugodno vplivalo na daljši razvoj celjskega vprašanja. Naglašati moramo, da so letošnje volitve posebne važnosti, kajti grof Badeni namerava nastopiti nekaj drugačno politiko, nego so jo hodile dosedanje vlade. Da bode ta politika za nas ugodna, je precej odvisno od izida letošnjih volitev.

Politični pregled.

Volilno gibanje je v popolnem tiru v vseh avstrijskih kronovinah. Na Gorenjskem je baje večina volilcev za kandidato gospoda Toma Zupana. Kandidovati baje misli tudi posestnik v Podnartu gospod Josip Pogačnik, a ta kandidatura je menda bolj krajevnega pomena, podobna kandidaturam, kakeršnih smo svoje čase mnogo imeli na Notranjskem, ko je vsaka občina skoro imela svojega kandidata, ki pa seveda niso mogli zmagati. V peti kuriji kandidujejo krščansko-socialni delavci g. Gostinčarja. O drugih kandidaturah na Kranjskem še ni slišati. Na Goriškem kandiduje v peti kuriji g. dr. Gregorčič. V tej kuriji bode hud boj, ker Italijani napenjajo vse sile, da bi zmagali s svojim kandidatom in tako svetu pokazali, da je večina Goriške italijanska. Računajo na razpor mej narodno stranko. Koroški Slovenci že tudi pridno delujejo in upajo zmagati z jednim kandidatom. Nemci sami se boje, da propade njih kandidat in so zatorej sklenili, da bodo izdajali pred volitvami neki list v slovenščini, ki bode zagovarjal Kirschnerjevo kandidato in slepil ljudi. — Mladočška stranka ne misli več kandidovati Purgharta, Rašina, Vašatyja in Šamaneha, Čestimir Lang pa sam ne kandiduje več. Postavili bodo za svojega kandidata Star čeha dr. Zuckra. — Po severnem Češkem hudo agitujejo nemški nacionalci in krščanski socialisti. Poslednji kandidujejo mej drugim tudi Schönererja. Nemški liberalci na Dunaju ne mislijo drugje kandidovati, kakor v notranjem mestu, pa še tukaj bode jim trda šla. Boriti se bodo morali s socialnopolitično stranko, ki je sedaj izdala jako obširen in v gospodarskem oziru kaj lep program. Zdi se pa nam, da ti gospodje malo preveč obetajo. — Škofje izdado poseben pastirski list, katerega je sestavil kardinal grof Schönborn. V tem pastirskem listu škofje posebno naglašajo potrebo verske šole in svare pred socialnimi demokrati, ter pozivljajo katoliške delavce, naj poslušajo glede volitev svete svojih duhovskih pastirjev.

Občinske volitve v Trstu. — Drugi mesec bodo v Trstu občinske volitve. Te volitve so zaradi tega velike važnosti, ker je tržaški mestni zbor ob jednem deželni zbor. Volitve bi se bile morale vršiti že vlani, a so se zavlekle, ker je magistrat bil tako sestavil imenik volilcev, da ga je namestništvo moralo dvakrat zavreči in je bilo treba veliko število reklamacij s slovenske strani. Italijani napenjajo vse sile, da bi Slovincem odtrgali kak mandat v tržaški okolici. Nadejamo se, da se jim to ne posreči. Slovensko politično društvo „Edinost“ je zadnje mesece imelo v okolici mnogo shodov, spodbujevalo slovensko narodno zavest, kar ne bode brez vpliva na volilce.

Celjska gimnazija. — Štajerski deželni odbornik dr. Schreiner je bil te dni na Dunaju. Govori se, da je izposloval od vlade, da se vprašanje glede štajerske dvojezične gimnazije reši po željah nemških strank. Nam se to ne zdi verjetno. Nemške stranke žele, da se gimnazija v Celju zapre z začetka novega šolskega leta.

Redarji — socialni demokratje. — Socializem se zares hitro razširja, kajti na Dunaju se že boje, da se je priprijel redarjev. Drugače si pač ne moremo misliti, če se je od načelnikov jim te dni na Dunaju zabičevalo, da nimajo voliti socialnodemokratskih kandidatov. Mi radi priznavamo, da ni veselo znamenje, če so socialistične ideje že redarje okužile, a vendar moramo le obsojati, da se policijstom ukazuje, kako naj volijo. Volitev mora biti popolnoma prosta za vsacega državljanu. Vsak naj voli po svojem prepričanju in predarku, ta pravica bi se tudi dunajskim redarjem ne smela kratiti. S takim postopanjem pa policija tudi daje drugim slab vzgled glede postopanja pri volitvah. Če državni organi tako postopajo, si bodo mislili delodajalci, zakaj bi mi ne smeli in bodo delavcem ukazovali, kako naj volijo.

Nemčija in Avstro-Ogerska. — Dne 18. januarija so v Berlinu praznovali obletnico proklamiranja Viljema I. vsenemškim cesarjem. Tej slavnosti je prisustval tudi avstro-ogerski vnanji minister grof Goluchowski. Sprejeli so ga z velikim sijajem. Listi z velikim navdušenjem pišejo o tem presrečnem sprejemu in povdarjajo prijateljske odnose mej Nemčijo in Avstro-Ogersko. Da bi bilo to prijateljstvo le res odkritosrečno posebno od strani Nemčije. Toda dobri podaniki Avstro-Ogerske se še spominjajo dobro zahrbtnih spletkarij, katere je uganjal svojedobno Bismarck proti naši državi, in katere spletkarije so se še le pred kratkim zvedele in gotovo še ne pozabile. Z ozirom na blagonosni evropski mir bi bilo le želeli, da bi bile razmere mej Nemčijo in Avstro-Ogersko prav prijateljske, a vsled že večkratnih prevar od strani Nemčije, posebno avstro-ogerski Slovani ne morejo prav nobenega znanja v to imeto.

Rusija in Francija. — Komaj je postal grof Muravjev minister vnanjih stvari, že je dobil naročilo, da naj poseti Pariz. To poročilo je vzbudilo na francoskem velikansko senzacijo. Navada je pač, da se novoimenovani ministri vnanjih stvari počasi predstavijo vladarjem drugih sodržav, a da je car poslal Muravjeva tako brzo v Pariz, to je pomenljivo. V tem dejstvu se zopet očitno manifestuje veliko prijateljstvo, ki veže Francijo in Rusijo. Že samo imenovanje Muravjeva vnanjim ministrom ruskim je dalo povod francoskim listom, da so najlaskaveje pisali o svoji zaveznici Rusiji, koliko bolj se bo pa zatrjevalo še zdaj nerazrušno prijateljstvo. — Taki in enaki pojavi prijateljskih odnosov mej dvema mogočnima državama, vzbujajo najlepše nade za stalno ohranitev presrečnega evropskega miru.

Turčija. — Poroča se, da prihodnje dni velevlasti dokončajo posvetovanja glede reform v Turčiji in ta načrt predlože sultanu. Bo-li sultan voljan se ravnati po tem načrtu, je dvomljivo. Sultan pozna predobro razmere mej velevlastmi in vsled tega se jim ne bo hotel ukloniti, ker ve, da ga s silo ne bodo prijele. — Z angleške strani se je povodom otvoritve državnega zbora natančno pojasnilo razmerje v Turčiji. Anglija je zahtevala po klanji Armencev, da se strogo prime sultana. Rusija temu ni pritrdila in je hotela, da se razmere z lepa poravnajo. Francija je bila seveda na strani Rusije, katera poslednja je dobila vsled tega popolen vpliv v Carigradu. Na strani Anglije, ki zahteva odločnosti, stoji tudi Avstro-Ogerska. Najbližja prihodnost bo pokazala, kaj bodo storili s sultanom. Kajti če ne bo vpošteval zjedinjenih sklepov velevlastij, se ga bo moralo ostro prijeti.